

(Μπόβ.) Κύθηρ. Κύθιν. Σάμ. Σκῦρ. Σῦρ. Τῆν. κ.ά.: 'Αργάζω τὸ χωράφι 'Ανδρ. Κύθηρ. Κύθιν. κ.ά.: 'Αργάζ-ζω τὸ τσήπου (τοὺς κήπους) Μπόβ. Για νὰ βάνουμε φασόλια ἀργάζομε τὸ χωράφι τὴν ἄνοιξι Κύθιν. Τώρα πᾶ' νὰ ἐργάσωμε Τῆν. Δὲν εἶσαστ' ἀρκετοὶ νὰ μ' ἀργαστῇτε τὰ χωράφια 'Ανδρ. Χωράφι ἀργασμένο Λεξ. Δημητρ. Γῆ ἀργασμέν' Σάμ.

Β) Ἀμτβ. 1) Ὑφίσταμαι κατεργασίαν διὰ δεψικῶν οὐσιῶν, βυρσοδεψοῦμαι, ἐπὶ δέρματος Ἡπ. Θεσσ. Θράκ. Μακεδ. (Καταφύγ.) κ.ά.: Φρ. μεταφ. Δὲν ἄργασι τὸν πιτοῖ τ' (δὲν εἶναι κατεργασμένον τὸ δέσμα του) ἐπὶ τοῦ ἀπείρου) Καταφύγ. 'Αργασι τὸν πιτοῖ μ' (ὑπέστην πολλὰς περιπετειᾶς καὶ ἐπομένως εἶμαι ἐξοικειωμένος πρὸς αὐτὰς) Ἡπ.

2) Ἐνεργ. καὶ μέσ. Ὑφίσταμαι τὴν ἀναγκαίαν ἐπίδρασιν τῆς ταριχευτικῆς οὐσίας, τὸ ἐκ τοῦ ἁλατος δάμασμα, πασιώνομαι Μακεδ. (Θεσσαλον. κ.ά.) Στερελλ. ('Αχαρναν.) κ.ά.: 'Η σαρδέλλα-τὸ τυρὶ θέλει ἀκόμα ν' ἀργάσῃ Θεσσαλον. 'Αργάζουντι οἱ ἱλαῖες 'Αχαρναν. 3) Μαλακύνομαι διὰ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ὕδατος, ἐπὶ δέρματος Θράκ.: Βάλλω τὸ πετοῖ ν' ἀργάσῃ. 4) Ἐνεργ. καὶ μέσ. Ὑφίσταμαι ζύμωσιν, ἐπὶ τοῦ οἴνου Ἱμβρ. Μακεδ. (Θεσσαλον. κ.ά.): Τὸ κρασί θέλει ἀκόμα ν' ἀργάσῃ Θεσσαλον. || Φρ. 'Αργάζιτι γὰ τὸν ἕνα κὶ γὰ τὸν ἄλλον (βράζει ἔνδοθεν ὁ θυμός του, ἀφρίζει ἐξ ἀγανακτήσεως κατὰ τινος ἀπόντος καὶ δὴ κατηγορεῖ καὶ ὑβρίζει αὐτὸν) Ἱμβρ. 5) Παθ. Ὑφίσταμαι τὴν πύκνωσιν τῆς ὑδατοῦς συστάσεως διὰ τῆς ἐξατμίσεως ὑπὸ τὸν ἥλιον Μύκ. κ.ά.: 'Εργάζεται τὸ σταφύλι 'ς τὸν ἥλιο (σταφιδιάζει καὶ ἀποκτᾷ γεῦσιν γλυκυτέραν) Μύκ. 6) Παθ. ξηραίνομαι, ἐπὶ ἀγροῦ Λεξ. Δημητρ.: Στεῖρεψαν ὁλότελα τὰ νερά κὶ ἀργάστηκαν ὅλα τὰ χωράφια.

Γ) Μεταφ. 1) Κατεργάζομαι τι ἐν νῷ, διανοοῦμαι, σκέπτομαι συνήθως κακόν τι Λεξ. Δημητρ.: Παροιμ. 'Αλλ' ἀργάζει ὁ νοῦς κὶ ἄλλα φέρνει ἢ πρᾶξι. 'Αλλ' ἀργάζει ὁ βούβαλος κὶ ἄλλα ὁ βουβαλάρις. 2) Δέρνω, ξυλοκοπῶ πολλαχ.: Τὸν ἄργασε καλὰ Πελοπν. Νὰ τὸν ἀργάσῃ Θράκ.

ἀργαλάκι τό, Ἰθάκ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀργαλειό.

Μικρὸς ὑφαντικὸς ἱστός: 'Αγόρασα ἐν' ἀργαλάκι πρώτης τάξεως.

***ἀργαλειάζω**, ὀργαλειάζω Ρόδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀργαλειό.

Συνδέω διὰ σχοινίου, ἐπὶ βοῶν μελλόντων νὰ ἀλωνίσουν: 'Ργαλειάζω τὰ ζᾶ (βάλλω αὐτὰ συνδεδεμένα διὰ σχοινίου εἰς τὸ ἄλῶνι).

ἀργαλειό τό, ἐργαλεῖον Πόντ. (Οἰν.) ἐργαλεῖον Κύπρ. ἐργαλεῖο λόγ. σύνθηθ. ἐργάλειο Ἡπ. Ρόδ. ἐργάλειο Ρόδ. ἰργάλειον Ἡπ. (Ζαγόρ.) ἀργαλειό κοιν. καὶ Καππ. (Συνασσ.) ἀργαλεῖον Κάρπ. ἀργαλεῖο Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀργάλειο Ἡπ. ἀργάλειον Ἡπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἐργάλι Πελοπν. (Πάτρ.) ἀργάλι Πελοπν. (Πάτρ.) ἐργαλειὸς ὁ, Ἀμοργ. Κρήτ. κ.ά. ἰργαλειὸς Θράκ. (Αἰν.) ἀργαλειὸς σύνθηθ. ἀργαλειὸς Ἰκαρ. Ρόδ. ἀργαλειὰ ἡ, Κρήτ. (Σφακ.) Ρόδ. ἀργαλειὰ Ρόδ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. ἀργαλεῖον, ὁ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐργαλεῖον κατὰ προληπτικὴν ἀφομ. τοῦ ε πρὸς τὸ ἐπόμενον α. Ἰδ. SKapsomenakis Voruntersuch. zu einer Gramm. der Papyri 119. Τὸ ἐργάλι παρὰ τὸ ἐργάλειο κατὰ τὰ ἄλλα ὅμοια ἀνώφλις καὶ ἀνώφλι, ψοφίμις καὶ ψοφίμι κττ., περὶ ὧν Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,248. Τὸ ἄρσεν. ἀργαλειὸς κατὰ τὸ συνών. ἱστός λεγόμενον ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον ἐκ παραλλήλου καὶ κατόπιν ὑπὸ τούτου ἐκτοπισθέν. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,57. Περι-

γραφὴν τοῦ ἀργαλειοῦ ἐπὶ τῆς σημ. τοῦ ὑφαντικοῦ ἱστοῦ μετὰ τῶν σχημάτων αὐτοῦ Ἰδ. παρὰ ΝΧατζῆ-Ζωγίδ. ἐν 'Αθηνᾷ 10 (1898) 541 κέξ. καὶ ΠΦουρίκ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 (1923) 388 κέξ.

1) Πᾶν ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου γίνεται ἐργασία τις, ἐργαλεῖον (ἡ σημ. αὕτη ἐξαιρουμένου τοῦ ἐργάλειο καὶ τῶν ὁμοίων προπαροξυτόνων τύπ. εἶναι τῆς λογίας παραδόσεως) σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Οἰν. κ.ά.): 'Εργαλεῖα τρανιχτὰ (δι' ὧν χαράσσονται αἱ τὰς ἐπιφανείας τῶν ἐπίπλων κοσμοῦσαι γραμμαὶ) πολλαχ. || Φρ. 'Αργάλειον τοῦ διαόλ' (ἐπὶ τοῦ ραδιούργου) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἀργάλι τοῦ πειρασμοῦ (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Πελοπν. (Πάτρ.) Εἶναι κακὸ ἐργάλειο (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ἡπ. || Ἄσμ.

'Ακούστε μ', μὴν παιδεύετε, ἀφήστε τ' ἀργαλεῖά σας,

ἂν δὲν στοιχειώστε ἀνθρώπο, χαμέσ' πάγ' ἡ δουλειά σας Θεσσ.

'Εὰν μὲ θέλῃ γιὰ δουλειάν, νὰ πάρω ἐργαλεῖα,

εἰδὲ τῶν γιὰ χορόν, νὰ πκιάσω τὰ μαντήλια

Κύπρ. β) Μεταφ. σκανδαλοποιός, ραδιούργος Ἡπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ξέρ'ς τί ἀργάλειον εἶνι; ὅτι κακὸ γίνιτι αὐτὸς τοῦ κάτ' Αἰτωλ. 2) Τὸ ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου ὑφαίνουν, ὁ ὑφαντικὸς ἱστός κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καλαβρ. (Μπόβ.) Καππ. (Συνασσ.): 'Ετοιμάζω-ρίχνω-στήνω ἀργαλεῖο πολλαχ. Ἀργαλειὸς στήτος (ἱστός ὀρθίος περὶ τοῖχον στήνόμενος) πολλαχ. Κρεμαστὸς ἀργαλειὸς (ἱστός ἐν ᾧ ὁ στήμων περιτυλίσσεται εἰς ξυλίνην ράβδον ἐξηρητημένην ἐκ τῆς στέγης διὰ δύο σιδηρῶν ἀγκυλῶν) Μύκ. Ἀργαλειὸς καθιστός (ἱστός ὀριζόντιος) πολλαχ. Ἀργαλειὸς τοῦ λάκκου (ἱστός στήνόμενος περὶ λάκκον βάθους ἡμίσεος περίπου μέτρου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔχει τοὺς πόδας ἢ ἐπὶ τοῦ χεῖλους αὐτοῦ καθημένη καὶ ὑφαίνουσα) Μέγαρ. Ριχτός ἀργαλειὸς (ὁ στήνόμενος εἰς οἶονδῆποτε μέρος τῆς οἰκίας ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἀργαλεῖον τοῦ λάκκου) αὐτόθ. Παννήδος ἀργαλειὸς (ὁ δι' οὗ ὑφαίνονται παννιὰ) αὐτόθ. Ἀδρομιδήδος ἀργαλειὸς (ὁ δι' οὗ ὑφαίνονται ἀντρομίδες, χονδρὰ μάλλινα ὑφάσματα χρησιμοποιούμενα ὡς τάπητες) αὐτόθ. Χαρορήδος ἀργαλειὸς (ὁ δι' οὗ ὑφαίνονται χαράρια, μεγάλοι τρίχινοι σάκκοι) αὐτόθ. Σκοινιάτ'κους ἀργαλειὸς (ὁ δι' οὗ πλέκονται σχοινιά) Θεσσ. Ἐτοιμάζω ἀργαλεῖο (ταξινομῶ τὸν στήμονα ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ) πολλαχ. Ρίχνω ἀργαλεῖο (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Μέγαρ. Ρίξιμο τ' ἀργαλειοῦ (ἡ ταξινομήσις τοῦ στήμονος ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ) αὐτόθ. Κάθομαι 'ς τὸν ἀργαλεῖο (ἀρχίζω νὰ ὑφαίνω) πολλαχ. || Γνωμ.

Τὸ κέντημα εἶναι γλέντημα κ' ἡ ρόκκα εἶν' σεργιάνι

κὶ ὁ ἀργαλειὸς εἶναι σκλαβιά, σκλαβιά πολὺ μεγάλη

(ὅτι ἐκ τῶν γυναικείων ἐργασιῶν ἡ ποικιλτικὴ καὶ ἡ κλωστικὴ εἶναι παιδιαὶ παραβαλλόμεναι πρὸς τὴν ἐπιτονωτάτην ὑφαντικὴν. Παραλλαγαὶ τοῦ γνωμ. παρὰ ΝΠολίτ. Παροιμ. 2,428) Ἀθῆν. Κάν-νει πλέο μία γυναῖκα 'ς τ' ἀργαλεῖο παρὰ κατὸς τὸν ἀργάστη (ἡ ἐργασία τῆς ὑφαντρίας ἔχει πολὺ μεγαλυτέραν ἀξίαν ἀπὸ τὴν τῆς κλωστρίας. ἀργάστης=ἀδράχτι) Μπόβ.

Τιμὴ μεγάλη κὶ τρανὴ ποῦ ν' ἀργαλειὸς 'ς τοῦ σπιτί,

τοῦ κάθι δόντι τοῦ χτινοῦ ἀξίζει μαργαρίτη

Θεσσ. || Ἄσμ.

Τὸν παλληκᾶρι τοῦ καλὸ θέλει καλὴ γυναῖκα

νὰ ξέρῃ ρόκκα κὶ ἀργαλειό, νὰ ξέρῃ νὰ ὑφαίνῃ,

νὰ ξέρῃ κὶ τοῦ κέντημα, νὰ ξέρῃ νὰ κιντᾷ

Μακεδ. (Καλόχ.) Συνών. ἀντί 1 γ, ἀντιᾶς, ἀνυφανταρεῖο 1, ἀνυφαντήρι, ἀνυφαντόλακκος 2, ἀργαλίτσα, ἀργαστήρι, ἀρμενιά, γούβα, κρεββαταριά, κρεββατή, κρεββατίνα, λάκκος, Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ

